

Een uitgave van de **Federatie van Onderlinge Verzekeringmaatschappijen in Nederland**

JAARGANG 22 ♦ NUMMER 2 ♦ FEBRUARI 2012

IN DIT NUMMER ONDER MEER:

Pagina 4

- ◆ FOV verhuist naar Zeist

Pagina 5

- ◆ FOV helpt bij inrichten sleutelfuncties

Pagina 5

- ◆ Inbreng in consultatie heeft succes

Pagina 7

- ◆ Coöperaties scoren bij de klant

Pagina 7

- ◆ Nieuw pakket wetgeving Financiële Markten

Pagina 8

- ◆ Ons dagelijks brood(fonds)

Pagina 11

- ◆ OWM Achterhoek Verzekeringen in Aalten "Wet- en regelgeving gaat veel te ver"

Risicogebaseerd toezicht

”Wat je een grote verzekeraar vraagt, kun je niet van een kleine verwachten”

Sinds 1 januari 2012 is Roger Laeven hoogleraar Verzekeringseconomie aan de faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Universiteit van Amsterdam. Laeven is in het bijzonder deskundig op het gebied van het meten, waarderen en beheersen van verzekeringsrisico's. Vooral risicogebaseerd toezicht is een belangrijk thema in zijn wetenschappelijk onderzoek. Een gesprek met hem over de consequenties van de nieuwe toezichtseisen van De Nederlandsche Bank voor met name de kleinere onderlinge verzekeraars.

Hoewel Roger Laeven als gewoon hoogleraar is benoemd, wordt de functie die hij bekleedt – min of meer naar Angelsaksisch voorbeeld – door een externe partij gesponsord, namelijk door het Verbond van Verzekeraars. Zijn werk houdt nauw verband met het Amsterdam Centre for Insurance Studies (ACIS), het onderzoeksinstituut aan de Universiteit van Amsterdam dat eveneens door het Verbond wordt gesponsord. De nieuwe gesponsorde leerstoel biedt Laeven en zijn groeiende groep ruim tijd voor onderzoek. Voor het onderzoek en het onderwijs in het vak Verzekeringseconomie bestaat momenteel buitengewoon veel belangstelling, bij studenten, maar ook bij marktpartijen in de verzekeringsbranche. "Gegeven wat er allemaal in de afgelopen jaren is gebeurd, hebben we ontzettend veel te doen", aldus Laeven. "De studentenaantallen groeien en dat is precies wat de markt wil, want er is op dit moment in de verzekeringswereld een ongelofelijke behoefte aan mensen met een kwantitatief economische achtergrond. De toezichthouder wil van alles en nog wat en voor de markt is dat nauwelijks bij te benen."

van Roger Laeven is het risicogebaseerd toezicht. Ook in zijn oratie, die hij op 6 september 2012 zal houden, zal dit naar alle waarschijnlijkheid een centraal thema zijn. Zijn oratie zal op dezelfde dag door een minisymposium worden voorafgegaan, waarvoor ook vertegenwoordigers van De Nederlandsche Bank zullen worden uitgenodigd. Laeven: "Ik zie er ontzettend veel belang in studenten op te leiden die verstand van risicogebaseerd toezicht hebben en weten wat de haken en ogen daaraan zijn en hoe zij ➤

RISICOGEBASEERD TOEZICHT

Een speerpunt in het onderwijs en onderzoek

daarmee om moeten gaan. Op dit moment is dat absoluut de grote uitdaging." Risicogebaseerd toezicht is in essentie tevens proportioneel toezicht. Immers, hoe geringer de risico's, hoe minder stringent het toezicht hoeft te zijn. "Dat is waar we allemaal naar toe willen", aldus Laeven. "Ik denk dat we die wens van de kleinere onderlingen allemaal onderschrijven. Wat je van een gewone grote reguliere verzekeringsmaatschappij kunt vragen, dus van een verzekeringsmaatschappij die binnen de standaardregelgeving valt, kun je niet van een kleine maatschappij verwachten. Er komt dan ook een 'light' versie van Solvency II. Toch moet ik nog zien dat er een balans zal worden gevonden waarmee zowel de marktpartijen zelf als de toezichthouder zullen kunnen leven."

SPANNINGSVELD

"Er wordt vanuit de toezichthouder geruuststellend gezegd dat de 'basic' variant van Solvency II daadwerkelijk een stuk eenvoudiger zal zijn", vervolgt Laeven, "maar dat moet nog blijken. Je voelt ook vanuit de markt heel erg de vrees dat het misschien wel wat eenvoudiger, maar toch nog steeds ontzettend ingewikkeld zal zijn. Natuurlijk moet de toezichthouder ook aan de kleinere verzekeringsmaatschappijen eisen stellen, ik ben de laatste om te zeggen dat ze dat niet zouden moeten doen. Het gaat erom dat je de risico's die er voor de kleinere verzekeraars daadwerkelijk toe doen, op een adequate wijze modelleert en dat je voor de risico's die minder relevant zijn, toch echt probeert de regeldruk te verminderen. Daar zit echter een spanningsveld met de benadering van De Nederlandsche Bank, die ervoor heeft gekozen om eerst het algemene grote kader van Solvency II te schetsen en om daar vervolgens een versimpeling van af te leiden. Ik moet nog zien dat die benadering aan beide kanten tot tevredenheid gaat leiden. Solvency II is opgezet met de grote verzekeraars in het achterhoofd en als daar vervolgens 'light' regels van worden afgeleid, kan ik me voorstellen dat die vereen-

voudiging voor de doelgroep nog niet ver genoeg gaat."

RISICOAFHANKELIJKHEID

De grootste zorg van Roger Laeven met betrekking tot de nieuwe toezichtsarchitectuur geldt overigens evenzeer voor de grote verzekeraars als voor de kleinere. Hij zegt: "Waar volgens mij te gemakkelijk aan wordt voorbijgegaan, is de afhankelijkheid tussen de verschillende risico's. Ook voor de grote maatschappijen krijgt die afhankelijkheid veel te weinig aandacht en ligt daar echt een gemiste kans. Het gaat dan om bijvoorbeeld de afhankelijkheid tussen de assets, dus de aandelenportefeuille en het renterisico enerzijds en het puur verzekeringstechnische risico en het kostenaspect anderzijds. Hoe die risico's met elkaar samenhangen, is wat mij betreft onvoldoende in kaart gebracht – die afhankelijkheden zijn absoluut niet goed genoeg gemodelleerd. Ik pleit op dit punt niet voor een toename in de mate van complexiteit, maar wel vraag ik om een meer wetenschappelijk onderbouwde aanpak. Op dit moment worden daar eenvoudige rekenregels voor gehanteerd. Die eenvoud is goed, maar de manier waarop die rekenregels zijn bedacht, daar sta ik zeker niet achter. Men zal naar een andere methode moeten, met behoud van de eenvoud."

INFANTIEL

Roger Laeven heeft veel onderzoek gedaan naar dat modelleren van afhankelijkheden. In 2007 ontving hij daar uit handen van de toenmalige minister van Onderwijs, Ronald Plasterk, de Christiaan Huygens Wetenschapsprijs voor. Deze prestigieuze prijs wordt sinds 1998 jaarlijks toegekend aan een onderzoeker die in een recent verdedigde dissertatie een belangrijke bijdrage aan de wetenschap heeft geleverd, met bij voorkeur ook een duidelijke maatschappelijke relevantie. "We waren daar dus al mee bezig voordat de crisis in alle hevigheid losbarstte", vertelt hij. "Het is dus niet zo dat we

ons onderzoek volledig door de waan van alledag laten bepalen." Destijds gaf hij al aan dat het kwantificeren van de risicoafhankelijkheden 'infantiel' was, dus onderontwikkeld. "En ik moet constateren dat op dit terrein, althans aan de kant van de toezichthouder, te weinig is gebeurd" zo zegt hij. "De toezichthouder zit wat dat betreft ook in een spagaat. Zij weten best wat er in de wetenschap gaande is, maar staan voor de ongelofelijk moeilijke, maar niet onmogelijke taak om een en ander op een eenvoudige manier te implementeren en tegelijkertijd academisch verantwoord te laten zijn."

DESKUNDIGHEIDSEISEN

Hoewel Roger Laeven met de kleine onderlingen kan meevoelen op het punt van regeldruk als gevolg van verscherpt toezicht, is hij minder meegaand als het om de deskundigheidseisen gaat. Hij vindt niet dat de toezichthouder daarin doorslaat. Hij zegt: "Doordat de 'light' versie van Solvency II van het grotere kader wordt afgeleid, blijft de toezichthouder misschien in eerste instantie wat zwaar aan allerlei deskundigheidseisen hangen – die indruk heb ik wel. Aan de andere kant vind ik het geen goede situatie als een kleine partij de deskundigheid, bijvoorbeeld de actuariële expertise, volledig buiten de deur zoekt. Dat gaat mijns inziens ook te ver." Omdat de kleine onderlingen gewoonweg niet de middelen hebben om zelf alle expertise in huis te halen, suggereert Laeven, gevraagd naar een advies, dat de FOV wellicht voor een coördinatie van deskundigheid kan zorgen, zodat de lasten daarvan door alle gebruikers worden gedeeld. "Ik denk dat het daar naar toe zal moeten, maar ik ben te weinig expert in de juridische kant van de zaak om te kunnen inschatten of dat voor de toezichthouder afdoende zou zijn. Maar als ik door een risicomanagementbril kijk, kan ik me voorstellen dat het delen van deskundigheid voldoende zou moeten zijn. Ook op dit punt moeten de eisen van de toezichthouder natuurlijk wel werkbaar blijven."

VRUCHTBARE LOBBY

Met betrekking tot het toezicht op kleine onderlingen hoopt Roger Laeven dat de soep uiteindelijk niet zo heet zal worden gegeten als hij wordt opgediend. Hij heeft ook wel signalen dat De Nederlandsche Bank een zeker meevoelen zal opbrengen. "Ik denk dat de boodschap zoals die in 2010 vanuit de kleine verzekeringsmaatschappijen is uitgestuurd, bij De Nederlandsche Bank is aangekomen. Ik heb in het najaar van 2010 een conferentie over de ontwikkeling van Solvency II georganiseerd, waar ook Joanne Kellermann, de verantwoordelijke directeur bij De Nederlandsche Bank, een voordracht hield. Omdat wij, wetenschappers, de neiging hebben om met de meest geavanceerde en complexe methoden en technieken te komen, hamerde zij er voortdurend op dat zij ook de kleine verzekeraars, die veelal weinig actuariële expertise in huis hebben, in het geheel van Solvency II wil meenemen. Ook in gesprekken met haar heb ik de indruk gekregen dat zij zich terdege van hun probleem bewust is. Wat dat betreft heeft ook het lobbywerk van de FOV absoluut zijn vruchten afgeworpen – en dat was ook heel hard nodig!" ♦